



**SIJIL KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA KEWANGAN
KERAJAAN NEGERI SABAH
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2021**

Sijil Mengenai Pengauditan Penyata Kewangan

Pendapat

Saya telah mengaudit Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sabah. Penyata kewangan tersebut merangkumi Penyata Kedudukan Kewangan pada 31 Disember 2021 Kerajaan Negeri Sabah dan Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan serta Penyata Akaun Memorandum bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut dan nota kepada penyata kewangan termasuklah ringkasan polisi perakaunan yang signifikan seperti yang dinyatakan pada muka surat 23 hingga 33.

Pada pendapat saya, penyata kewangan ini memberikan gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Sabah pada 31 Disember 2021 dan prestasi kewangan serta aliran tunai bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut selaras dengan Akta Tatacara Kewangan 1957, Piawaian Perakaunan Kerajaan Malaysia dan International Public Sector Accounting Standard (Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting).

Asas Kepada Pendapat

Pengauditan telah dilaksanakan berdasarkan Akta Audit 1957 dan International Standards of Supreme Audit Institutions. Tanggungjawab saya dihuraikan selanjutnya di perenggan Tanggungjawab Juruaudit Terhadap Pengauditan Penyata Kewangan dalam sijil ini. Saya percaya bahawa bukti audit yang diperoleh adalah mencukupi dan bersesuaian untuk dijadikan asas kepada pendapat saya.

Kebebasan dan Tanggungjawab Etika Lain

Saya adalah bebas daripada Kerajaan Negeri Sabah dan telah memenuhi tanggungjawab etika lain berdasarkan International Standards of Supreme Audit Institutions.

Maklumat Lain Selain Daripada Penyata Kewangan dan Sijil Juruaudit Mengenainya

Setiausaha Tetap Kementerian Kewangan Sabah bertanggungjawab terhadap maklumat lain dalam Laporan Tahunan. Pendapat saya terhadap Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sabah tidak meliputi maklumat lain selain daripada penyata kewangan dan Sijil Juruaudit mengenainya dan saya tidak menyatakan sebarang bentuk kesimpulan jaminan mengenainya.

Tanggungjawab Setiausaha Tetap Kementerian Kewangan Sabah Terhadap Penyata Kewangan

Setiausaha Tetap Kementerian Kewangan Sabah bertanggungjawab terhadap penyediaan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sabah yang memberi gambaran benar dan saksama selaras dengan Akta Tatacara Kewangan 1957, Piawaian Perakaunan Kerajaan Malaysia dan International Public Sector Accounting Standard (Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting). Setiausaha Tetap Kementerian Kewangan Sabah juga bertanggungjawab terhadap penetapan kawalan dalaman yang perlu bagi membolehkan penyediaan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sabah yang bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan.

Semasa penyediaan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sabah, Setiausaha Tetap Kementerian Kewangan Sabah bertanggungjawab untuk menilai keupayaan Kerajaan Negeri Sabah untuk beroperasi sebagai satu usaha berterusan, mendedahkannya jika berkaitan serta menggunakannya sebagai asas perakaunan.

Tanggungjawab Juruaudit Terhadap Pengauditan Penyata Kewangan

Objektif saya adalah untuk memperoleh keyakinan yang munasabah sama ada Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sabah secara keseluruhannya adalah bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan, dan mengeluarkan Sijil Juruaudit yang merangkumi pendapat saya. Jaminan yang munasabah adalah satu tahap jaminan yang tinggi, tetapi bukan satu jaminan bahawa audit yang dijalankan mengikut International Standards of Supreme Audit Institutions akan sentiasa mengesan salah nyata yang ketara apabila ia wujud. Salah nyata boleh wujud daripada fraud atau kesilapan dan dianggap ketara sama ada secara individu atau agregat sekiranya boleh dijangkakan dengan munasabah untuk mempengaruhi keputusan ekonomi yang dibuat oleh pengguna berdasarkan penyata kewangan ini.

Sebagai sebahagian daripada pengauditan mengikut International Standards of Supreme Audit Institutions, saya menggunakan pertimbangan profesional dan mengekalkan keraguan profesional sepanjang pengauditan. Saya juga:

- a. mengenal pasti dan menilai risiko salah nyata ketara dalam Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sabah, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan, merangka dan melaksanakan prosedur audit yang responsif terhadap risiko berkenaan serta mendapatkan bukti audit yang mencukupi dan bersesuaian untuk memberikan asas kepada pendapat saya. Risiko untuk tidak mengesan salah nyata ketara akibat daripada fraud adalah lebih tinggi daripada kesilapan kerana fraud mungkin melibatkan pakatan, pemalsuan, ketinggalan yang disengajakan, representasi yang salah, atau mengatasi kawalan dalaman;
- b. memahami kawalan dalaman yang relevan untuk merangka prosedur audit yang bersesuaian tetapi bukan untuk menyatakan pendapat mengenai keberkesanan kawalan dalaman Kerajaan Negeri Sabah;
- c. menilai kesesuaian dasar perakaunan yang diguna pakai, kemunasabahan anggaran perakaunan dan pendedahan yang berkaitan oleh Setiausaha Tetap Kementerian Kewangan Sabah;
- d. membuat kesimpulan terhadap kesesuaian penggunaan asas perakaunan untuk usaha berterusan oleh Setiausaha Tetap Kementerian Kewangan Sabah dan berdasarkan bukti audit yang diperoleh, sama ada wujudnya ketidakpastian ketara yang berkaitan dengan peristiwa atau keadaan yang mungkin menimbulkan keraguan yang signifikan terhadap keupayaan Kerajaan Negeri Sabah sebagai satu usaha berterusan. Jika saya membuat kesimpulan bahawa ketidakpastian ketara wujud, saya perlu melaporkan dalam Sijil Juruaudit terhadap pendedahan yang berkaitan dalam Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sabah atau, jika pendedahan tersebut tidak mencukupi, pendapat saya akan diubah. Kesimpulan saya dibuat berdasarkan bukti audit yang diperoleh sehingga tarikh Sijil Juruaudit; dan
- e. menilai persembahan secara keseluruhan, struktur dan kandungan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sabah, termasuk pendedahannya, dan sama ada penyata kewangan tersebut telah melaporkan asas-asas urus niaga dan peristiwa-peristiwa yang memberikan gambaran saksama.

Setiausaha Tetap Kementerian Kewangan Sabah telah dimaklumkan, antaranya mengenai skop dan tempoh pengauditan yang dirancang serta penemuan audit yang signifikan termasuk kelemahan kawalan dalaman yang dikenal pasti semasa pengauditan.

Hal-hal Lain

Setiausaha Tetap Kementerian Kewangan Sabah perlu mengambil perhatian terhadap perkara berikut:

- a. menyelesaikan perbezaan tidak dikenal pasti perekodan antara buku tunai dan penyata bank;
- b. menyiasat peningkatan tuntutan kerja pembaikan, penggantian dan penyenggaraan luar jangka di Jabatan Air Negeri Sabah yang tertunggak sejak tahun 2015 hingga 2021 disebabkan ketidakakuran pengurusan bayaran serta kekangan masa dan peruntukan. Perolehan yang tidak mematuhi peraturan kewangan perlu dibayar di bawah Arahan Perbendaharaan 59, iaitu tatacara pembayaran bagi perolehan dengan suci hati; dan
- c. menyelesaikan tuntutan bayaran pampasan tanah yang tertunggak melibatkan projek jalan raya persekutuan dalam Rancangan Malaysia Ketujuh (RMK-7) hingga Kesepuluh (RMK-10) yang merupakan hak pemilik tanah bagi mengurangkan risiko dari dikenakan tindakan perundangan.

Sijil ini disediakan selaras dengan Perkara 106(1) Perlembagaan Persekutuan 1957 dan bukan untuk tujuan lain. Saya tidak bertanggungjawab terhadap pihak lain bagi kandungan sijil ini.



(DATUK SERI NIK AZMAN NIK ABDUL MAJID)
KETUA AUDIT NEGARA
MALAYSIA

PUTRAJAYA
20 JUN 2022



PENYATAAN SETIAUSAHA TETAP KEMENTERIAN KEWANGAN DAN BENDAHARI NEGERI SABAH

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sabah 2021 dan Nota kepada Penyata Kewangan disediakan :

- i. Bagi memenuhi kehendak Seksyen 16 (1) Akta Prosedur Kewangan 1957 (Akta 1961), Piawaian Perakauanan Kerajaan dan *International Public Sector Accounting Standard – Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting*; dan
- ii. Dengan menyatukan maklumat kewangan dari semua Jabatan Kerajaan Negeri Sabah.

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sabah 2021 ini yang mengandungi Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan dan Penyata Akaun Memorandum berserta Nota kepada Penyata Kewangan menunjukkan kedudukan yang benar dan saksama pada 31 Disember 2021.

Pada masa penyataan ini ditandatangani, mengikut sejauhmana pengetahuan kami, tidak wujud apa-apa yang boleh menjejaskan ketepatan dan kesahihan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Sabah 2021.


DATIN MARY ANGELA SIPAUN
Bendahari Negeri Sabah

09 Jun 2022


DATUK HAJI RUSDIN RIMAN
Setiausaha Tetap
Kementerian Kewangan Sabah

09 Jun 2022

PENYATA KEDUDUKAN KEWANGAN
pada 31 Disember 2021

<u>Penyata</u>		<u>Nota</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
			RM	RM
WANG AWAM				
A	WANG TUNAI	8	2,610,112,867.84	2,682,494,880.39
B	PELABURAN	9		
	• Lebihan Wang Tunai	821,344,415.77		
	• Sinking Fund Investment (Bon)		821,344,415.77	264,160,183.36
			<u>3,431,457,283.61</u>	<u>2,946,655,063.75</u>
DIPEGANG BAGI: KUMPULAN WANG DISATUKAN				
C	AKAUN HASIL DISATUKAN	10	4,071,225,189.84	3,139,659,090.52
D	AKAUN PINJAMAN DISATUKAN	11	-	-
E	AKAUN AMANAH DISATUKAN	12	(639,767,906.23)	(193,004,026.77)
			<u>3,431,457,283.61</u>	<u>2,946,655,063.75</u>

Lembaran Imbangan ini hendaklah dibaca bersama dengan penyata dan nota yang dilampirkan.


DATIN MARY ANGELA SIPAUN
Bendahari Negeri Sabah
09 Jun 2022


DATUK HAJI RUSDIN RIMAN
Setiausaha Tetap
Kementerian Kewangan Sabah
09 Jun 2022

LAMPIRAN IV

PENYATA PENERIMAAN DAN PEMBAYARAN WANG TUNAI seperti pada 31 Disember 2021

	<u>2021</u> RM	<u>2020</u> RM
TERIMAAN		
Hasil		
Hasil Cukai	2,979,849,977.91	1,243,305,624.85
Hasil Bukan Cukai	2,039,156,542.78	1,882,639,086.26
Terimaan Bukan Hasil	430,971,080.85	465,398,135.76
	5,449,977,601.54	3,591,342,846.87
Pinjaman		
Wang Pinjaman Persekutuan	172,363,674.87	129,719,410.60
Bon Terbitan	-	-
	172,363,674.87	129,719,410.60
Terimaan Lain		
Terimaan Amanah	(642,433,443.57)	418,055,199.57
Bayaran Balik Pemberian Persekutuan	43,907,100.63	35,459,205.38
Pemberian Hasil Pertumbuhan		14,218,596.00
Pemberian Persekutuan	47,171,800.00	46,354,000.00
Hasil Pembangunan Yang Lain	12,144,884.34	-
Jumlah Terimaan	5,083,131,617.81	4,235,149,258.42
BAYARAN		
Perbelanjaan Mengurus		
Emolumen	717,220,745.59	688,174,171.71
Perkhidmatan dan Bekalan	932,667,235.16	914,871,278.22
Aset	478,164,768.07	456,761,396.89
Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap	954,882,502.62	1,169,028,888.59
Perbelanjaan-Perbelanjaan Lain	414,354,311.03	208,441,494.88
	3,497,289,562.47	3,437,277,230.29
Perbelanjaan Pembangunan		
Bayaran Balik Persekutuan	37,904,211.57	37,687,242.29
Pinjaman Persekutuan	240,129,481.04	231,243,141.22
Kumpulan Wang Negeri	601,884,203.12	611,204,094.77
	879,917,895.73	880,134,478.28
Perbelanjaan Modal		
Pelaburan Deposit Tetap	557,184,232.41	(1,826,099,816.92)
Sinking Fund Investment (Bon)	-	-
	557,184,232.41	(1,826,099,816.92)
Bayaran Balik Pinjaman		
Pinjaman Dalam Negeri	221,121,939.75	223,693,991.20
Pinjaman Luar Negeri	-	-
Bon Terbitan	-	-
	221,121,939.75	223,693,991.20
Jumlah Bayaran	5,155,513,630.36	2,715,005,882.85
Tambahan/(Kurangan) Wang Tunai	(72,382,012.55)	1,520,143,375.57
Wang Tunai Pada 01 Januari	2,682,494,880.39	1,162,351,504.82
Tambah/(Kurang) Wang Tunai	(72,382,012.55)	1,520,143,375.57
WANG TUNAI PADA 31 DISEMBER	2,610,112,867.84	2,682,494,880.39

Penyata Penerimaan dan Pembayaran ini hendaklah dibaca bersama dengan penyata dan nota yang dilampirkan



DATIN MARY ANGELA SIPAUN
Bendahari Negeri Sabah

09 Jun 2022



DATUK HAJI RUSSIN RIMAN
Setiausaha Tetap
Kementerian Kewangan Sabah

09 Jun 2022

LAMPIRAN V

PENYATA PRESTASI KEWANGAN bagi tahun berakhir 31 Disember 2021

	<u>Nota</u> 14	<u>2021</u> Anggaran RM	<u>2021</u> Sebenar RM	<u>2020</u> Anggaran RM	<u>2020</u> Sebenar RM
HASIL		4,759,366,533.00	5,725,565,061.38	4,451,865,800.00	3,817,094,058.85
<u>Tolak:</u>					
Belanja Mengurus		4,205,227,965.23	3,718,411,502.22	4,689,597,295.37	3,660,971,221.49
LEBIHAN HASIL		554,138,567.77	2,007,153,559.16	(237,731,495.37)	156,122,837.36
<u>Tolak:</u>					
Belanja Pembangunan		1,120,379,233.36	879,917,895.73	1,220,123,460.00	880,134,478.28
LEBIHAN / (KURANGAN) KESELURUHAN		(566,240,665.59)	1,127,235,663.43	(1,457,854,955.37)	(724,011,640.92)
DIBIYAI OLEH:					
Pinjaman dan Bantuan Luar Negeri			172,363,674.87		129,719,410.60
Terimaan Balik Pinjaman dan Pelbagai Terimaan			12,144,884.34		14,218,596.00
Perubahan Tunai, Pelaburan dan Amanah			942,727,104.22		(867,949,647.52)
JUMLAH PEMBIAYAAN			1,127,235,663.43		(724,011,640.92)

Penyata Prestasi Kewangan ini hendaklah dibaca dengan penyata dan nota yang dilampirkan.


DATIN MARY ANGELA SIPAU
Bendahari Negeri Sabah

26 Januari 2022
09 Jun 2022


DATUK HAJI RUSDIN RIMAN
Setiausaha Tetap
Kementerian Kewangan Sabah

PENYATA AKAUN MEMORANDUM
pada 31 Disember 2021

<u>Penyata</u>		<u>Nota</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
			RM	RM
MEMORANDUM ASET				
F1	PINJAMAN BOLEH DITUNTUT	15a	1,397,888,160.90	1,337,167,435.31
F2	PELABURAN	15b	6,805,977,926.07	6,731,562,183.62
MEMORANDUM LIABILITI				
G1	HUTANG AWAM	16a	2,611,730,175.46	2,655,851,427.41

Penyata Akaun Memorandum ini hendaklah dibaca bersama dengan penyata dan nota yang dilampirkan.



DATIN MARY ANGELA SIPAUN
Bendahari Negeri Sabah

09 Jun 2022



DATUK HAJI RUSDIN RIMAN
Setiausaha Tetap
Kementerian Kewangan Sabah

09 Jun 2022

**NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN NEGERI SABAH
Bagi tahun berakhir 31 Disember 2021**

(Nota ini merupakan sebahagian daripada Penyata Kewangan Negeri dan perlu dibaca bersama dengannya)

**DASAR DAN KAEDAH
PERAKAUNAN KERAJAAN NEGERI YANG PENTING****1. Dasar Perakaunan**

Dasar Perakaunan adalah tertakluk kepada undang-undang dan peraturan yang berkaitan dengan pengurusan perakaunan dan kewangan Kerajaan Negeri.

2. Asas Perakaunan

Penyata Kewangan Negeri disediakan berasaskan tunai ubahsuai.

3. Kaedah Perakaunan

Kaedah Perakaunan Kerajaan Negeri adalah berasaskan kepada Perlembagaan Negeri, iaitu:-

- a. Segala hasil atau wang yang diperoleh atau diterima yang seumpamanya hendaklah dimasukkan ke dalam Kumpulan Wang Negeri Disatukan (Fasal 29 Perlembagaan Negeri); dan
- b. Tiada wang kecuali perbelanjaan liabiliti tertentu, boleh dikeluarkan dari Kumpulan Wang Negeri Disatukan melainkan diperuntukkan atau dibenarkan dengan cara lain oleh Dewan Undangan Negeri.

4. Pembentangan Penyata Kewangan Negeri

Penyata Kewangan yang disediakan adalah mengikut kehendak Akta Prosedur Kewangan 1957 (Disemak) Seksyen 16(1) seperti berikut:-

- a. Akaun Hasil Disatukan.
- b. Akaun Pinjaman Disatukan.
- c. Akaun Amanah Disatukan.

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN NEGERI SABAH Bagi tahun berakhir 31 Disember 2021

(Nota ini merupakan sebahagian daripada Penyata Kewangan Negeri dan perlu dibaca bersama dengannya)

- d. Kumpulan Wang lain di bawah Seksyen 10.
- e. Akaun Memorandum yang terdiri daripada penyata aset dan liabiliti.

Persembahan Penyata Kewangan adalah selaras dengan format Penyata Kewangan Persekutuan.

5. Entiti Perakaunan

Entiti Perakaunan adalah terdiri daripada semua Kementerian dan Jabatan Kerajaan Negeri.

6. Tahun Kewangan

Tahun Kewangan adalah untuk suatu tempoh dua belas bulan yang berakhir 31 Disember setiap tahun sepertimana yang diperuntukkan oleh Akta Prosedur Kewangan 1957 (Disemak).

7. Urusniaga dalam Matawang Asing

Urusniaga dilaksanakan dalam matawang asing diakaunkan berdasarkan nilai setara dalam Ringgit Malaysia yang sebenar pada kadar pertukaran yang berkuat kuasa pada masa pertukaran dibuat. Urusniaga lain yang dilaksanakan dalam matawang asing diterjemahkan ke Ringgit Malaysia atas kadar piawai yang ditetapkan oleh Akauntan Negara. Keuntungan dan kerugian akibat terjemahan matawang asing diselaraskan kepada akaun hasil.

PENYATA KEDUDUKAN KEWANGAN

8. Wang Tunai

Wang Tunai adalah terdiri daripada Wang Tunai Dalam Tangan, Wang Tunai Dalam Perjalanan dan Wang Tunai Dalam Bank.

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN NEGERI SABAH

Bagi tahun berakhir 31 Disember 2021

(Nota ini merupakan sebahagian daripada Penyata Kewangan Negeri dan perlu dibaca bersama dengannya)

9. Pelaburan

Pelaburan yang dilaporkan di dalam Penyata Kedudukan Kewangan adalah pelaburan yang dibuat daripada lebihan Kumpulan Wang Disatukan dan pelaburan Sinking Fund (Bon). Pelaburan diambil kira pada nilai buku.

10. Akaun Hasil Disatukan

a. Akaun Hasil

Kutipan Hasil diakaunkan berdasarkan asas tunai dengan mengambil kira jumlah kasar hasil yang diterima.

b. Perbelanjaan Mengurus

Perbelanjaan Mengurus yang terdiri daripada perbelanjaan bagi maksud Liabiliti dan Bekalan adalah merupakan semua kenaan kepada peruntukan Anggaran bagi bayaran seperti berikut:-

- i. Gaji-gaji, barang-barang dan perkhidmatan;
- ii. Pindahan seperti caruman kepada Kumpulan Wang Pembangunan dan Kumpulan Wang Pinjaman; dan
- iii. Pemberian kepada Badan Berkanun dan Pihak Berkuasa Tempatan.

Perbelanjaan bagi Maksud Liabiliti terdiri daripada perbelanjaan yang dikenakan ke atas Kumpulan Wang Disatukan mengikut undang-undang Negeri.

11. Akaun Pinjaman Disatukan

Pinjaman yang diperolehi oleh Kerajaan Negeri adalah daripada Kerajaan Persekutuan di bawah undang-undang Negeri. Terimaan daripada pinjaman dipindah kepada Hasil

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN NEGERI SABAH Bagi tahun berakhir 31 Disember 2021

(Nota ini merupakan sebahagian daripada Penyata Kewangan Negeri dan perlu dibaca bersama dengannya)

Pembangunan dan Hasil Disatukan bergantung kepada tujuan pinjaman tersebut. Hutang Awam seperti yang dilaporkan dalam Penyata Memorandum terdiri daripada baki belum selesai.

12. Akaun Amanah Disatukan

a. Kumpulan Wang Pembangunan

Ditubuhkan di bawah Akta Kumpulan Wang Pembangunan. Terimaan bagi kumpulan wang ini adalah terdiri daripada Pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan, Caruman Negeri daripada Anggaran Perbekalan, Pemberian Persekutuan, Pemberian Balik (imbuhan balik) daripada Kerajaan Persekutuan bagi projek-projek pembangunan dan bayaran balik pinjaman mengikut Seksyen 2(c) Akta Kumpulan Wang Pembangunan No.70 (1966). Perbelanjaan daripada Kumpulan Wang ini merangkumi perbelanjaan langsung pinjaman dan imbuhan balik.

b. Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan

Ditubuhkan mengikut peruntukan di bawah Seksyen 10 Akta Prosedur Kewangan 1957 (Disemak) bagi maksud tertentu selaras dengan Akta Prosedur Kewangan. Kumpulan wang ini bercorak Kumpulan Wang Pusingan yang diwujudkan daripada wang yang diluluskan oleh Dewan Undangan Negeri untuk dikeluarkan dari Kumpulan Wang Negeri Disatukan.

c. Akaun Kena Bayar

Akaun Kena Bayar merupakan jumlah yang dipertanggungkan oleh Kerajaan Negeri sehingga 31 Disember 2021 di mana bayarannya dibuat dalam bulan Januari tahun 2022.

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN NEGERI SABAH Bagi tahun berakhir 31 Disember 2021

(Nota ini merupakan sebahagian daripada Penyata Kewangan Negeri dan perlu dibaca bersama dengannya)

d. Akaun Amanah Kumpulan Wang Khas

Ditubuhkan mengikut peruntukan di bawah Seksyen 9 Akta Prosedur Kewangan 1957 (Disemak). Kumpulan wang ini diamanahkan kepada Kerajaan untuk maksud tertentu dan dilaburkan dalam Simpanan Tetap.

e. Akaun Wang Amanah Pelbagai

Wang Amanah ini yang diamanahkan kepada Kerajaan bagi maksud tertentu dan Akaun Amanah ini akan ditutup sebaik sahaja maksudnya telah dicapai.

f. Wang Deposit

Akaun Wang Deposit mengakaunkan wang yang diterima khusus bagi sesuatu maksud di bawah undang-undang tertentu atau mengikut perjanjian dan wang yang diterima secara potongan daripada gaji kakitangan Kerajaan Negeri di bawah undang-undang tertentu atau mengikut arahan daripada Kementerian Kewangan Negeri. Wang yang diterima daripada orang awam akan dipegang untuk jangka masa tertentu dan akan dibayar kembali atau dijadikan hasil apabila ianya tidak dikehendaki lagi. Bagi wang yang diterima dari potongan gaji, ianya akan dibayar daripada Akaun Wang Deposit mengikut undang-undang tertentu atau arahan Kementerian Kewangan Negeri.

PENYATA PENERIMAAN DAN PEMBAYARAN WANG TUNAI

13. Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai

Semua penerimaan dan pembayaran wang tunai ditunjukkan dalam penyata ini. Terimaan wang tunai terdiri daripada terimaan hasil, pinjaman dan terimaan lain. Bayaran wang tunai terdiri daripada bayaran perbelanjaan mengurus, pembangunan, modal dan bayaran balik pinjaman.

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN NEGERI SABAH Bagi tahun berakhir 31 Disember 2021

(Nota ini merupakan sebahagian daripada Penyata Kewangan Negeri dan perlu dibaca bersama dengannya)

PENYATA PRESTASI KEWANGAN

14. **Penyata Prestasi Kewangan**

Lebihan atau kurangan hasil keseluruhan berbanding jumlah perbelanjaan mengurus dan pembangunan serta sumber pembiayaannya menunjukkan kedudukan prestasi kewangan Kerajaan Negeri Sabah.

AKAUN MEMORANDUM

15. **Akaun Memorandum - Aset**

Perolehan Aset yang dikenakan kepada perbelanjaan mengurus dan pembangunan mengikut asas tunai, seperti pelaburan, hutang boleh dituntut dan tunggakan hasil tidak dilaporkan sebagai aset di dalam Penyata Kedudukan Kewangan.

a. Pinjaman Boleh Dituntut

Baki pinjaman diberi yang masih belum dibayar balik kepada Kerajaan dan boleh dituntut pembayarannya daripada peminjam.

b. Pelaburan

Pelaburan Kerajaan dalam Badan-badan Berkanun, Syarikat dan Agensi-agensi lain dikenakan kepada perbelanjaan mengurus dan perbelanjaan pembangunan.

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN NEGERI SABAH Bagi tahun berakhir 31 Disember 2021

(Nota ini merupakan sebahagian daripada Penyata Kewangan Negeri dan perlu dibaca bersama dengannya)

16. Akaun Memorandum - Liabiliti

Baki hutang Kerajaan yang belum kena bayar tidak dilaporkan dalam Penyata Kedudukan Kewangan mengikut asas tunai, seperti Hutang Awam dan Jaminan Kerajaan.

a. Hutang Awam

Hutang Awam terdiri daripada baki hutang kepada Kerajaan Persekutuan yang belum selesai dan bon yang diterbitkan oleh Kerajaan.

17. Akaun Belum Terima

Akaun Belum Terima merupakan Tunggakan Hasil sejumlah RM584,944,038.43 yang sepatutnya diterima oleh kerajaan tetapi belum diterima.